

Fister Mária Magdolna

II. Lajos király halála

Székely Bertalan: II. Lajos holttestének megtalálása

„Dicsőséges felemelkedés az osztályrésze azoknak a nemzeteknek, melyek az ősök tengernyi véráldozatával megszentelt tanulságok szerint élnek.

Átkozottak azok az unokák, akik az ősapák áldozatos életével nyújtott tanulságokat nem igyekeznek a legmesszebb menően hasznosítani nemzetük életében, hanem az ősök könnyével és vérével megírt útmutatásokat semmibe véve, vak önzésük szerint élnek és ismételten elősegítik, vagy lehetővé teszik azt, hogy a nemzet életében megismétlődjenek ugyanazok a hibák és nyavalyák, amelyek már egy ízben súlyos zavarokat idéztek elő, vagy romlásba döntötték a nemzetet.”¹

Történelmünkben „mind a mai napig Mohács jelenti az egyik legnagyobb tragédiát, amelyet sohasem tudunk teljességgel feldolgozni” — mondta Pálffy Géza történész, a Történettudományi Intézet tudományos tanácsadója, a csata 490. évfordulója alkalmából rendezett konferencián. Egy

másik történész, Szakály Ferenc pedig etnikai szempontból már évtizedekkel ezelőtt Trianon török kori gyökereiről beszélt.²

II. Lajos király természetes halálában a mohácsi csatát követően szinte azonnal kételkedni kezdtek a kortársak. Felmerült annak híre, hogy életben maradt, de fogságba esett. A gyilkosság gyanúja is gyorsan lábra kapott. Gyilkosként azt a Szapolyai Györgyöt jelölték meg, akinek oka és érdeke lett volna gyilkosságot elkövetni.

A TUDOMÁNYTÁR 1840. évi 8. füzetében jelent meg a II. Lajos király' halála. Egy kortárs' eltérő előadása c. közlemény. Ennek bevezetőjében a szerkesztő elmondja, hogy:

„A' bécsi császári udvari könyvtár' kéziratai között egy illy című is találtatik: *Historia rerum ungaricum a Georgio Sirmiensi, Regis Ludovici et Joannis Regis sacellano scriptitata*, melly az 1484-1540-ki dolgokat beszéli el. Ebben, valamint egy külön levélben II. Lajos király' haláláról,

¹ Orbán Árpád: Nimrud király népe – a magyarok őstörténete, a székelyek eredete, Csíkszereda 1942.

² <http://hvg.hu/kultura/20150901>

minden eddigi előadásokkal, és, mint több belső okok mutatják, az igazsággal is merőben ellenkező elbeszélés találtatik, mely az academiával *Cévy Antal* I. tag által közöltetvén, itt, leginkább különöségeért, de a' részletek érdekességeért is, mint a' mellyek a' kor' erkölcsi 's módjaira némi világosságot vetnek, a' közönség elébe is terjesztetik."

A kézirat szerzője, Szerémi György, egykor II. Lajos király és később Szapolyai János király udvari káplánja volt. Ahogy elbeszéléséből kitűnik, maga nem volt jelen sem a csatában, sem a gyilkosságnál, sem a holttest megtalálásánál, csupán mások, általa szavahihető emberek elmondására alapozza, amit leír³. S ez így van a krónikájához csatolt, később Erdélyi László által Thatai Miklósnak tulajdonított levél esetében is.

A magyar közvélemény először 1840-ben szerez tudomást a kéziratról és benne a gyilkosság leírásáról. Ekkor csupán két rövid részlet jelent meg latin nyelven.

A Magyar Történelmi Emlékek sorozatban 1857-ben Wenzel Gusztáv szerkesztésében és előszavával napvilágot lát a teljes mű. Wenzel Gusztáv előszavában „felette nehezen olvasható”-nak mondja a kéziratot. Elmondja még, hogy a szerző sajátkezű feljegyzéséről van szó, amelyben később más kéztől eredő több helyű törlések, beírások és oldaljegyzetek találtak. Ez a kézirat 120 oldal. Csatolmányként tartalmaz még egy 5 oldalas levelet, amelyet valaki, valamely főpaphoz intézett, de a levél írójának és a címzettnek is a neve vastag tollvonásokkal később kitöröltetett. Ez a levél eredetileg magyar nyelven íródott, azt latinra Szerémi György fordította, úgy csatolta kódexéhez, amelynek nyelve szintén latin.

Szerémi György nevében a vezetéknev származási hazáját jelenti, szülővárosa a szerémsvármegyei Kamenica volt. Azt a vidéket abban az időben túlnyomó részt magyarok lakták, de éltek arra felé szerbek is, így György káplán ismerte a szerb nyelvet, a szerb emberek mentalitását. A munka nyelvezete, latinsága, a közreadó véleménye szerint hanyag, rossz. „Úgy látszik, hogy Szerémi György a latin nyelvet csak gyakorlati úton tanulta, és a grammatikai szabályok szükségessé-

géről legkisebb sejtelme sem volt.” Alkalmanként magyar szavakat használ, a szóösszetételek gyakran csak magyarra visszafordítva értelmezhetőek. Wenzel Gusztáv mindezeket Szerémi György származásával, hányatott életviszonyaival, a kor szokásaival igazolja: „...mert mutatványát adja azon „latin vulgár” nyelvnek, mely a XVI. század kezdetén Magyarországon is a míveltséget affectáló alsóbb rendűeknél a társalgás egyik vehiculuma volt.” Elmondja továbbá, hogy: „Elbeszélési módora oly eleven, és annak, ki folytonos és számtalan nyelvtani hibái által vissza nem ijesztetik, figyelmét egész végig olyannyira leköti, hogy minden szabálytalanságok dacára a munkát még e tekintetben is különösen dicsérheti. Oly benyomást tesz az az olvasóra, mintha Györgyöt élő szóval hallaná dolgát elbeszélni... Az irodalmi kritika szempontjából tehát kedvezőleg nem nyilatkozhatunk róla, de mint emlékirót tekintve őt, dicsérnünk kell azon egyszerű őszinteséget és természetszerű naivságot, melylyel mindent úgy mond el, mint ő azt tudta vagy hitte.”

Majd Erdélyi László: Szerémi György és emlékirata, címmel 1892-ben kiadja gondos kutatásainak eredményét. Ebből merít az 1901-ben megjelenő MENDEMONDÁK Tóth Béla gyűjtésében és magyarázatával. Napjainkban — a mohácsi csata 490. évfordulója kapcsán — került ismét a titokzatos történet a figyelem középpontjába s jelent meg az Újvidéki Forum Könyvkiadónál magyarul Szerémi György Emlékirataiból címmel több részlet. A II. Lajos meggyilkolására vonatkozó rész és a levélmelléklet viszont az interneten hozzáférhető dokumentumban nincs benne. Ennek fordítását a Mohács emlékezete (1987) c. könyvben találtam meg.

A Forum Könyvkiadónál a Mohácsi csata fejezetcím alatt a szerző elmondja (kivonatolva),

— *hogy a templomoktól elszedték a keresztet, a kelyheket, a tömjénezőket és más kincseket, hogy a király adószedői ebből gazdagodtak, hogy a királyi felség vitézei és udvari emberei szétosztották a keresztet és a kelyheket a budai rossz nőknek, a király széttörette darabokra ezüsttányérait és kimérette márkára felbecsülve. Így fizették az elasszonyosodott katonákat, akik nem voltak hozzáértők a harcra.*

— *hogy Bárdi Istvánt, aki híres s jó vitéz volt, s híve János vajdának és a királynak is, s akinek a*

³ Sajnos, a kéziraatra hivatkozó későbbi szerzők ezt a tényt semmibe veszik és Szerémi Györgyről, mint szemtanúról beszélnek.

király egy cseh kardot ígért, hogy ha valakinek az orrához kellene döfni, legyen mivel, s akit György pécsi püspök úgy tetetett el láb alól, hogy Oláh Miklós jegyzővel levelet íratott az elfogatására s ezt a levelet a királlyal úgy íratta alá, hogy alulra tette, fölötte pedig a vármegyéknek szóló ugyanazon szövegű más levelek voltak, amit látván a király, hogy azonosak, mivel éppen vadászatra sietett, hát aláírt és Bárdi Istvánt Tomori Pál elfogatta és lefejeztette.

— *hogy a király ifjú volt, mint bárányt vitték a mészárszékre, vigyázatlan és gyakorlatlan volt a harcra. Hogy a király, amikor látta, hogy a török császárnak nagy hadai vannak, akkor mondta, hogy azonnal hívják János vajdát, de a körötte lévő mágnások ezt megakadályozták, azt mondták a királyi felségnek, hogy a királyné már küldött Budáról hadinépért Németországba, s jön már az emberek sokasága. Azután pedig a mágnások levelet írtak Ferdinándhoz, hogy nem szükséges jönniük, mert elég hadinépük van, csak pénzt küldjenek.*

— *hogy Lajos király gyermekkorától fogva mindig gyakorolta a lányokkal való feslettséget, mert azok a lator udvari emberei inkább rosszra tanították, mint jóra. Mária királyné bordélyházzá tette a várat udvarhölgyeivel. A király, mondják, rút halállal egy mocsárban elmerült lovával.*

Mint ebből az elbeszélésből látjuk, a mohácsi csatánál Szerémi György nem volt jelen. Levonult ugyan Budáról II. Lajossal Mohácsra, de a csata előtt visszautazott. Budán volt, amikor a vesztes csata híre oda megérkezett.

S most lássuk a II. Lajos meggyilkolására vonatkozó részt és utána az erről szóló levél-mellékletet, mivel a kettő nem mindenben azonosan írja le az eseményeket. Megint csak kivonatosan.

II. Lajos király Szapolyai Györggyel, Tomori Pállal, Czetrich Ulrikkal átkelt a mocsáron, Bába mezőváros mellet egy faluban megpihent. Szepesi György azt mondta a királynak: Te király, bestye táncos király, elvesztetted Magyarországot s a mi jogunkat, s az igazságos ítéletet Lőrincz herceg birtokára, bizony Te meghalsz. György kihúzta cseh kardját (háromélű kard) és megszúrta több mint háromszor. Amikor Tomori Pál megtudta, hogy a király meghalt, nekirontott Szepesi Györgynek és mindjárt megölte. Szepesi

Györggyel volt egy csapat, akik azonnal Tomori Pálra rontottak és megölték.

Ily módon hárman feküdtek holtan.

Györgyöt és Pált a falusiak templomában sírba fektették. (Később ezt a sírt feltárták, de a földi maradványokban sem Szapolyai Györgyöt, sem Tomori Pált nem azonosították.) Lajos királyt ruhájából kivetkőztették s így vitték a tóhoz. De nem bocsáták le a tóba, hanem a tó partján lenn ástak sírt, s otthagyták. Ily módon láttam én a három szúrást testén; aranykereszt függött a nyakán, vékony ruhában és ingben volt, amint levetkőztették, és az ujján jeggyűrű volt még tanúságul. Czetrich Ulrik lóra pattant és Szekesféhérvárra vágatott. Ott meghallotta, hogy Mária királyné Budáról Bécsbe távozott, utána lovagolt. Amikor a királynénak elmondott mindent, az megparancsolta, hogy fogják őt el és a városházába zárják be. És gonosz halállal meg is ölték őt a németek.

S most Thatai Miklós levele szintén kivonatosan:

Lajos királyt Szapolyai György és Tomori Pál maga közé vette és békésen vezették a Csele mocsáron át s elvitték Szekcső faluba, a plébános házába. A plébános szobája meleg volt, s ott Lajos királyt kivetkőztették ércpáncéljából és sisakjából. Míg Lajos király fáradtan ült, hamar készítették neki egy kis ennivalót, hogy már egyék. Mondta Tomori Pál: Egyék hamar királyi felséged, mert a törökök gyorsan utánunk sietnek. — És Szapolyai Györgyhöz szólt: Nagyságod menjen szállására, én is hasonlóképpen az enyémre. — Én kész vagyok — mondta György — menjen csak tisztelendő uraságod a szállására, én bizony a királyt megvárom. Tomori Pál elment szállására szolganépével, lámpásokkal. Azután pedig György mondja Lajos királynak: Te táncos király! Te parázna király! Te igazságtalan király! Elvesztetted Magyarországot s a mi atyai jogunkat Lőrinc herceg összes birtokaira, aki lekötötte magát magtalanságra, s így a mi atyánk is viszont neki. — Lajos király mondja: Nem az én akaratom, hanem a mágnásoké és a főpapoké. — Megragadta a királyt dühösen hajánál, s mindjárt jobb oldalába három helyen beledöfött a háromélű cseh karddal. Czetriz Tomori Pál szállására rohant segítséget kérni, jöttek is, megölték Szepesi Györgyöt, Szepesi György katonái megölték Tomori Pált. Az

öldöklés a két csapat között majd két órán át tartott, házakat gyújtottak fel, úgy mondják Lajos király halálának órájában több katona esett el, mint Mohács mezején. György csapata megmaradt, Tomori Pálból kevesen menekültek el. György hadnagya és népe a nevezett György és Pál főembereket ugyanott a falu templomában egy márványsírba tette. A királyt lepedőbe göngyölték, mezítláb és fedetlen fejjel, a királynétól készített aranyos ingében, nyakában vékony aranyláncon függő kis kereszttel, s a házassági hűség aranygyűrűjével ujján; mindezt rajta hagyták jelül a megismerésre. Azután beburkolták vértől ázott saját ruháiba, s mint valami vértanút vitték éjfélkor vissza a tó partja alá, közel a Csele faluhoz. És kis gödröt ástak neki éjjel, lámpák fényénél, s őt ott hagyták. És ott feküdt a szegény Lajos király Keresztelő János fővételének napjától szent Márton hitvalló napjáig.

*

És ezután az udvari emberek között terjesztették, hogy egy halász megtalálta testét egy gödörben elmerülve a Csele-tó mellett. És János vajda elküldött minket két káplánt érette kocsiával, s így találtuk meg őt ugyanazon módon, mint meg van írva róla fent. És testét szag nélkül vittük Székesfehérvárra a temetésre. János vajda tisztességgel temette el, mint királyt illik Szent Márton hitvalló napján, szombaton.

Mindkét leírás tényeit több tekintetben is hihetetleníti több más dokumentum. Ilyen például az a tény, hogy Tomori Pál a csatatéren esett el, fejét levágták és a török szultánhoz szállították. Szekeső faluban csakugyan találtak a templomban két férfi holttestet, de egyik sem volt azonosítható sem Szapolyai György, sem Tomori Pál testével. Továbbá az, hogy Czettrich Ulrik részt vett — tehát nem végezték ki a budai németek — a Sárffy Ferenc által vezetett kutatásban, amikor a király holttestét megtalálták. Ebben a jelentésben a királyt nem a királynétól készített aranyos ingében, nyakában vékony aranyláncon függő kis kereszttel, s a házassági hűség aranygyűrűjével ujján találták meg, hanem a lábán lévő jeleről és a fogai alapján azonosították. Ebben a jelentésben csak egy aranyérme nagyságú seb volt a király ajkán, egyébként nincs szó külsérelmi nyomokról, a rom-

latlan test hiedelme is csak feltételezés lehet. Sárffy Ferencet a királyné bízta meg a holttest felkutatásával, Szerémi elmondásában viszont a megbízó Szapolyai János. A temetés napja is pontatlan lehet Szerémi jelentésében. Mert ő Szent Márton napjára — november 11. — szombatra teszi a temetést és utána vasárnapra a király koronázását. Szapolyai saját levele szerint, amelyet Lengyelországba küldött, a temetés Szent Márton napja előtti pénteken történt. További érdekes ellentmondás, hogy abban az évben november 11. vasárnapra esett. Meglehet, hogy Sárffy Ferencék is találtak és Székesfehérvárra hoztak egy tetemet, amelyet II. Lajosként azonosítottak és Szerémi két káplánja is talált egy tetemet, amelyen a cseh kardtól származó három szúrt seb volt látható, s amikor ezt megtalálták, ők is II. Lajos tetemének hitték. A holttest eltemetéséről szóló további hír, hogy a pecsétgyűrűt, amellyel II. Lajos az okiratait hitelesíttette, azoktól a jobbágyoktól kérte s kapta vissza Mária királyné, akik néhai Lajos király úrnak az öltözékét a mohácsi mezőről magukkal vitték. Ebből arra következtethetünk, hogy a királyt mintegy tisztességből a környékbeliek temették el. Egy másik kém jelentése alapján arról szerzünk tudomást, hogy a királyt a vízben találták meg, egy kis gyűrűt is találtak mellette, amely a királyné ajándéka volt urának. A bőrt lenyúzva húzták ezt le a halott király ujjáról s levágták szakállát, ezt kendőbe tették és megmutatták a királynénak. A király testén nem találtak sebet. A holttestet kátránnyal bevont ládában hozták Székesfehérvárra. Mindez Antonio Boemo cseh származású velencei követ jelentésében olvasható.

Mint a fentiekből látjuk, se szeri, se száma II. Lajos halálával és megtalálásával kapcsolatos változatoknak.

A történetekkel kapcsolatosan azt gondolom, hogy akár gyilkossággal, akár szerencsétlen véletlen folytán, akár a csata hevében, de II. Lajos királynak ott és akkor meg kellett halni. Galibázott!

Nem azért, mert Szapolyai Jánosnak ez volt az érdeke. Nem azért, mert I. Ferdinándnak ez volt az érdeke. Nem azért, mert a csatához eleve felkészületlenül fogott a királyi sereg. Nem azért, mert a mágnások praktikai kizárták Szapolyai János seregét a csatában való részvételből. Nem

azért, mert Lajos gyakorlatlan lovas volt és nem tudott páncélban a mocsáron átgázolni. Nem is azért, mert számtalan rossz ómen és közeli halálát hirdető jóslat és mise alatti prédikáció (!) jelezte vesztét. Hanem mert galibázott. Egyrészt mert bankház-váltás zajlott Európában, amelynek következménye és kísérő jelensége volt a reformáció, másrészt azért mert a kereszténységet rosszul védő Károly — német-római császár — és az iszlámot sikerrel hatalomra juttató Szulejmán csatája zajlott körülöttünk, harmadrészt azért, mert már szállingóztak vissza Amerikából az új világot hirdető vértől és aranytól bódult csapatok, negyedrészért azért, mert élt a *szereződés!* Szerződés arról, hogy ha a magyar király fiú utód nélkül hal el, akkor a korona a Habsburgokra száll. A Károly Róberttel és a fiorinói aranyakkal (innen a forint neve) Magyarországra érkező Medici bankház uralmát már felváltotta az észak magyarországi Thurzó családba benősülő Fugger bankház. Már Mátyás király halálánál is ez a bankház-csere játszhatott szerepet. Ez is lehetett oka annak, hogy Corvin Jánost a hűségére felesketett főurak és főpapok cserbenhagyták. Ez is lehetett oka Corvin János családja gyalázatos kiirtásának. Ez is lehetett oka, hogy Henig (Török) Imre nem engedte a Szapolyai család és a Hunyadiak összefogását⁴. De csak itt, e földi létben akadályozhatta. Csak, ha földi síkon vizsgáljuk a történeteket. *Most nem az a lényeg, hogy hogyan halt meg II. Lajos, most az a lényeg, hogy most velem üzennek a Hunyadiak, a Szapolyaiak, a Corvinok, a Frangepánok és Fráter György felfeszül a szivárványra... Üzennek, hogy figyelj, javítsd ki és tedd helyre!*

Szerémi György is foglalkozik krónikájában a Hunyadi ággal. Így is érzékelteti a történések folyamatosságát és szoros egybefüggését.

A mohácsi csatavesztés hírére Budáról menekülő királyi párt pedig egy egész éjszaka csomagolja és viszi a „Thurzó kincsét” — mondja Szerémi György, aki ennek viszont a szemtanúja volt.

Bár arra nincs utalás, de mi tudhatjuk, hogy a Hunyadiak esetében a Vereb nemzetségről van szó, annak időbeli legelején pedig ott van egy

Borbála!⁵ A Szapolyai családban is van egy Borbála! Pont abban a korban élt, amikor mindez történt. Mindkét nemzetség, a Hunyadi is, a Szapolyai is különleges szerepet játszott a történelemben.

Különösen Mátyáshoz kötődően. Ennek oka lehet az oklevéli utalással bár nem támogatott, de részemről feltételezett valamiféle Hunyadi – Szapolyai ősi (meg a Honfoglalás előtti időből való) együvé tartozás. Szapolyai Istvánt — János, György és Borbála apját — egy oroszánon állva öröközték meg a szepeshelyi Szapolya kápolnában ma is látható sírkövén. Tán Nimródi a vérvonal? Tán a Borbálai vér átmentése volt az érdekegyesítő magatartás oka s ennek megakadályozása a Hunyadiak elleni és a Szapolyaiak elleni összefogás?! A király köré csoportosuló mágnások azért rekesztették ki a hareból Szapolyai Jánost, nehogy a nimródi vér ismét⁶ megmentője legyen (!) a nemzetnek, amely fogalom alatt abban a korban a királyi Magyarország összes nemzete értetett!

A Szapolyai családról pedig a szintén 1840-ben, a Tudománytárban közölt, nyírfakéregre, huns-cytha betűkkel rótt szövegből arra következtethetünk, hogy annak őse pedig egyike lehet az ott felsoroltaknak. (A 8. sorban előforduló Zebora nevet Jerney János Zaborszky-ként azonosítja. Úgy vélem ez a Zaborszky magában hordja a Zapolsky nevet. Csak a b/p és a r/l változik. Tehát a horvát/szlovén (tót) származású Szapolyai nevet. A nyírfahéj, amelyen a Zebora név felirat látható, már akkor foszló állapotú volt, amikor vélhetően megőrzése végett a XV. században papírhártyára ragasztották. Az ott felsorolt nevek pedig a kor tudósai szerint — bár e kérdést a Túróczi regestrum tárgykörébe utalják s azzal én nem vettem össze — lehetnek honfoglaláskori —, de szerintem lehetnek honfoglalás előtt ott lakó kelta-szkíta-etruszk-hun-székely-avar-magyar maradék nemzetségek nevei.

Szapolyai János későbbi uralkodására a kivárá, a nem cselekvés és az elodázás volt jellemző. Ugyan miért gondoljuk, hogy a gyilkosság tekintetében aktív és cselekvő lett volna? I. Ferdinánd lett volna a felbujtó? Lehet, de nem való-

⁴ Corvin János lánya és Szapolyai György jegyesek voltak. Ezt a jegyességet bontotta fel Henig Imre, aki Corvin János halála után a gyermekek gyámja lett.

⁵ Jézus nemzetségéből. Szántóné Veréb Irén: Szentborbála. (internet letöltés, Aranyi László honlapjáról)

⁶ mint Hunyadi János és Mátyás király

színű. Őt csak a korona megszerzése érdekelte. A Mohácsi csata napja a dunai Habsburg Monarchia „születésnapja” lett. A nemzet, az ország érdeke, megmentése, felvirágoztatása egy cseppet sem foglalkoztatta I. Ferdinándot. Uralkodása idején ígéretet, sarcolt. Uralkodásának keserű eredményét a felvidéki magyarok máig érzik. Mert magyar királyként űzte, irtotta, rabolta, sarcolta az északi megyék (és mindenütt, ahol **nem volt jelen a török, mert a törökkel nem csatázott!**) minden nemű, rendű és rangú lakosságát. Így az ott akkor még elő magyar tudatú szkíta, hun népeket és az akkor már számottevő tót, mára szlovák népeséget is. Sok esetben találkozom ma (árva-, liptó-, túróc-, szepes-, sáros vidékén) múzeumi, várbeli tárlatvezetés közben azzal a (téves) magyarázattal, és az ebből eredő barátságtalan, ellenséges, megvető magatartással, hogy ott akkor a **magyar király harcolt a szlovák nép ellen.**

I. Ferdinánd király uralkodásának ez a máig ható káros következménye!

Mindegy. Maradjunk Borbálánál és a háromélű cseh kardnál, amely inkább lehetett tőr. Nem is az a lényeg, hogy kard volt-e vagy tőr, hanem a háromélűség. A háromélűség azért lényeges, mert a háromélű nyílhegygel — amely hun fegyver volt — látok benne időn-téren átnyúló azonos gyökérré utaló folytonosságot. Az én lelkemben a szkíta-hun-kelta-cseh (bohemia, amely nem szláv) folytonosság egyértelmű. Több napi mérlegelés és több száz oldalnyi szakirodalom áttanulmányozása után is ezt a két jegyet, amely a hír első olvasása után „beugrott” — a Borbálát és a háromélűséget —, vélem egyedül jelentéssel valónak, üzenethordozónak. Mindkettő az idő mélyébe mutat. Nem ezeréves, hanem több ezer éves Kárpát-medencei folytonosságra utal. Olyanra, amelyet 1526-ban még tudtak, éltek a kor szereplői! Isten áldja emléküket! II. Lajos báb volt a Római Birodalom rabszolgatartó erkölcsére épült korabeli Nyugat-Európa hatalmi játszmáiban. A hun-szkíta erkölcsöt visszahozni, érvényre juttatni vágyó érdekszövetség sem vette kezébe a gyilkos fegyvert, de a háromélű tőrrel sok mindent mesélt.

Mert II. Lajos mindenkinek útjában volt. Azoknak is, akik úgy gondolták, hogy ha nincs király, akkor több jut nekik. A korabeli főurakat egyaránt a harácsolás, mint legfőbb életelv jellemezte. Akit nem, az találkozott a „vadkannal”,

vagy egy méregpohárral⁷. Azoknak is II. Lajos halála volt az érdeke, akik I. Ferdinándtól várták a hűségadományokat. Azoknak is, akik Szapolyai Jánossal a hun-szkíta értékrendű —, mint Mátyás idejében, — Magyarországot akarták visszahozni.

II. Lajos akkor is áldozat, ha a vesztes csatából menekülve szerencsétlen véletlenek egybeesése okozta a halálát. Akkor is áldozat, ha megölték. II. Lajos ifjú és tiszta lelke a Magyar Szent Koronával való koronázás által nagy lélekké vált. Nagy lélekké, amely felelős népéért, felelős a nemzetért. Ez a felelősség nyugtalanítja most is, nagy lelke nem tud nyugodni, látja, hogy most is elhatalmasodott a nemzetben a harácsolás, hogy sokak életét a pénzszerzés kizárólagos érdeke mozgatja. Üzent, hogy tanuljunk, okuljunk 1526-ból!

Miért gondolom mindezt? A dátumok miatt. Igaz, hogy a történések évfordulója nem kerek, de a naptári napokhoz kötött történések felidézük a 466 évvel korábban történeteket.

1551-ben Lippát is a török birtokolta. Fráter György maga vezette a csatát. Győzött. A várvédők megadták magukat. Fráter György szabad elvonulást engedélyezett. Korábban egy másik vár esetében, amelyet a töröktől a császári csapatok vettek vissza, a török hadifoglyokat a császáriak leölték. Ez a rabszolgatartó és a szkíta erkölcs közötti különbség! A török foglyok császáriak általi leölését a török csapatok később a magyar és a nem magyar lakosságon torolták meg. Mert a császári csapatok a magyar király (aki viszont nem volt magyar) nevében harcoltak.

1551. december 13-án volt a Lippai vár bevételének, a török hadifoglyok békés elengedésének napja.

1551. december 15-16-án Fráter György már Alvincon volt. Készült a nehéz diplomáciai munkával összehozott hármass osztrák-magyar-török békekötési tárgyalásokra.

Megtaláltam azt a forrást, amely elmondja, hogy az a császári küldöttség, amely névleg a békétárgyalásokra, illetve Fráter György híborosi ki nevezésének ünnepségére érkezett Alvincra, de a valóságban már a barát megölésére készült, cso-

⁷ Szerémi György krónikájában olvashatunk arról is, hogy Mária királynő szerezte be az udvari chirurgustól azt a mérget, amelyet Henig Imre adott be Corvin János kisfiának.

dálkozva nézte a koradélutáni fényekben az alvinci kastély fölött tündöklő szivárványt!!!!

December 17-én reggel a barátot megölték.

A hármás békekötésre egészen 1606-ig kellett várni!

És már megint Lippa! És már megint Fráter György! És Alvincra is el kéne menni! Lélek szabadítani! És már megint a Szapolyaiak és a trencsényi vár! És már megint a szepesi vár! És

már megint jelentkeznek a Frangepánok, a Corvinok és György barát! Nyugodni nem tudó lelkük most II. Lajost küldte követként, hogy foglalkozunk a korral, tegyük már helyre az igazságukat! S legfőképpen: hogy okuljunk, ahogy Orbán Árpád mondja!

Aki jobban tudja, mondja jobban! Aki máshogy tudja, mondja máshogy!

IRODALOM

TUDOMÁNYTÁR. Közlemények. Jerney János: A' hún-scytha betűkkel írott Turóc vármegyei régiségről. (Tanulmány) 1840. Értekezések. 8. k. 8. füz. 109-129.

TUDOMÁNYTÁR. Közlemények. II. Lajos király halála. Egy kortárs eltérő előadása. (Tanulmány) 1840. Értekezések. 8. k. 9. füz. 167-175.

Kiss Károly – Katona Tamás (szerk.) Mohács emlékezete, Budapest, 1987.

Erdélyi László: Szerémi György és emlékirata, Budapest, 1892.

Mendemondák – gyűjtötte és magyarázza Tóth Béla, Budapest, 1901.

Szerémi György Emlékirataiból – Fórum Könyvkiadó (internet)

[http:// napitortenelmiforras.blog.hu](http://napitortenelmiforras.blog.hu)

Bárdossy László: Magyar politika a mohácsi vész után, Budapest, 1943. (internet)

Lissák György: Az aranykígyó, 1998.

Szántóné Veréb Irén: Szentborbála. (internet, Aranyi László honlapjáról)

MOHÁCSI NEMZETI EMLÉKHELY (Internet)